

УДК 378.147: 371.302

Асанбеков А.Т.

К.Тыныстанов ат. БИМУ

**«ЖЫЛДЫЗДАР ЭВОЛЮЦИЯСЫ» ЭЛЕКТРОНДУК ОКУТУУЧУ
СИСТЕМАСЫ**

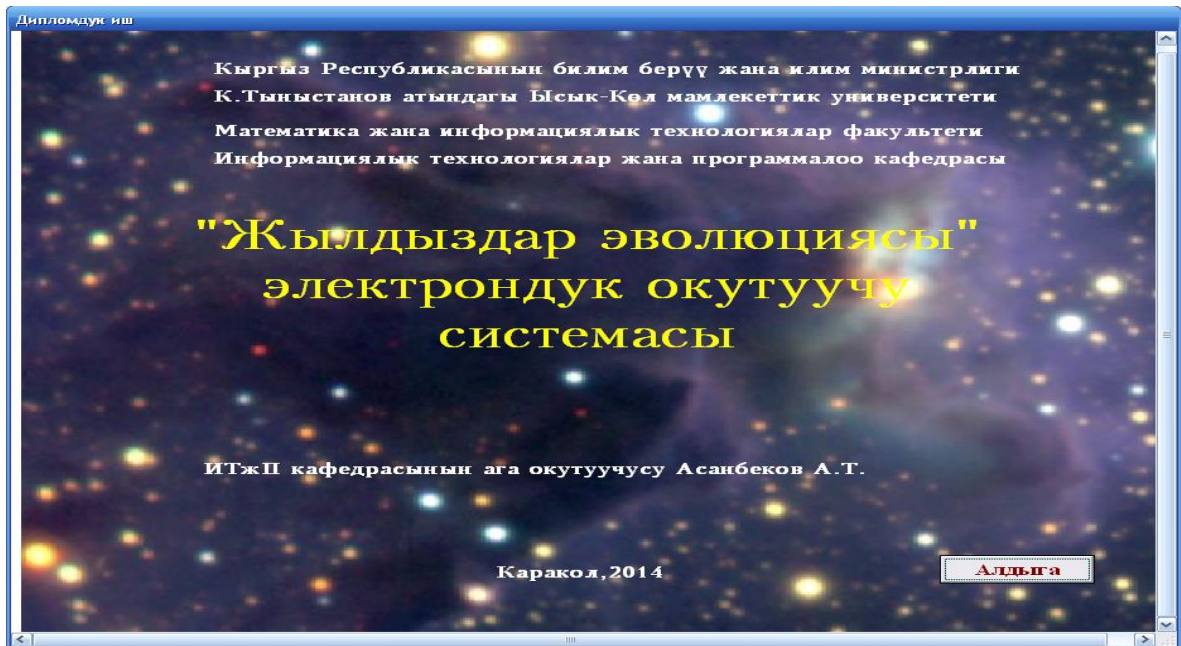
Бизди курчап турган информация агымдарынын көлөмү өтө масштабдуу. Ал агымдар убакыт өткөн сайын өсүүдө.

Акыркы жылдары информациянын көлөмүнүн жогорулашы жана компьютердик технологиялардын тез өнүгүшү менен билим берүү системасында компьютердик технологияларды колдонуу өнүгүүдө. Адам баласынын ишмердүүлүгүнүн бардык чөйрөсүндө компьютердик технологияларды колдонуу менен билим берүү тармагында электрондук окутуучу системалардын киргизилип жатышы байкалууда. Компьютердик технологиялар билим берүү тармагынын маанилүү бир бөлүгү болуп калды. Бул электрондук окуу куралдарын колдонуу менен тыгыз байланышкан. Орус тилдүү класстар үчүн электрондук окуу куралдарынын кеңири базасы түзүлгөн [5]. Бирок кыргыз класстары үчүн электрондук окуу куралдары дээрлик жокко эсе. Кыргыз тилдүү класстар үчүн электрондук окуу куралдарын түзүү азыркы учурда актуалдуу маселе боюнча калууда.

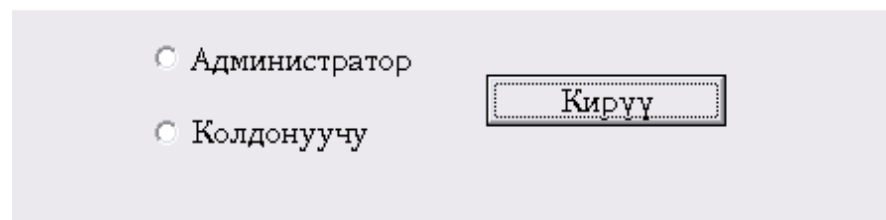
Андыктан биздин программа жөнөкөй электрондук окутуучу системасын түзүүгө багытталган. Программанын максаты болуп «Жылдыздар эволюциясы» боюнча электрондук окутуучу системасын түзүү болуп эсептелинет. Бул электрондук окутуучу системасы жеке компьютерде орнотулуп, жалпы эле колдонуучуларга арналган. Анда жылдыздар эволюциясы тууралуу маалыматтар, видеосабак жана тестирлөө каралаган.

Программа жүктөлгөндө, экранга анын титулдук баракчасы чыгарылат (1-сүр. кара).

Титулдук баракчада программанын аты, аткаруучусу жана «Алдыга» баскычы жайгашкан. Программанын кийинки терезесине өтүү үчүн «Алдыга» баскычын басуу керек. Бул учурда экранга системага кирүү терезеси ачылат (2-сүр. кара). Системага эки режимде кирүүгө болот. Администратор режими системага өзгөртүү киргизүү мүмкүнчүлүгүнө ээ. Ал эми колдонуучу үчүн мындай мүмкүнчүлүккө ээ эмес. Андыктан системага администратор режиминде кирүү үчүн атайын процедураны аткаруу, б.а., пароль киргизүү талап кылынат.

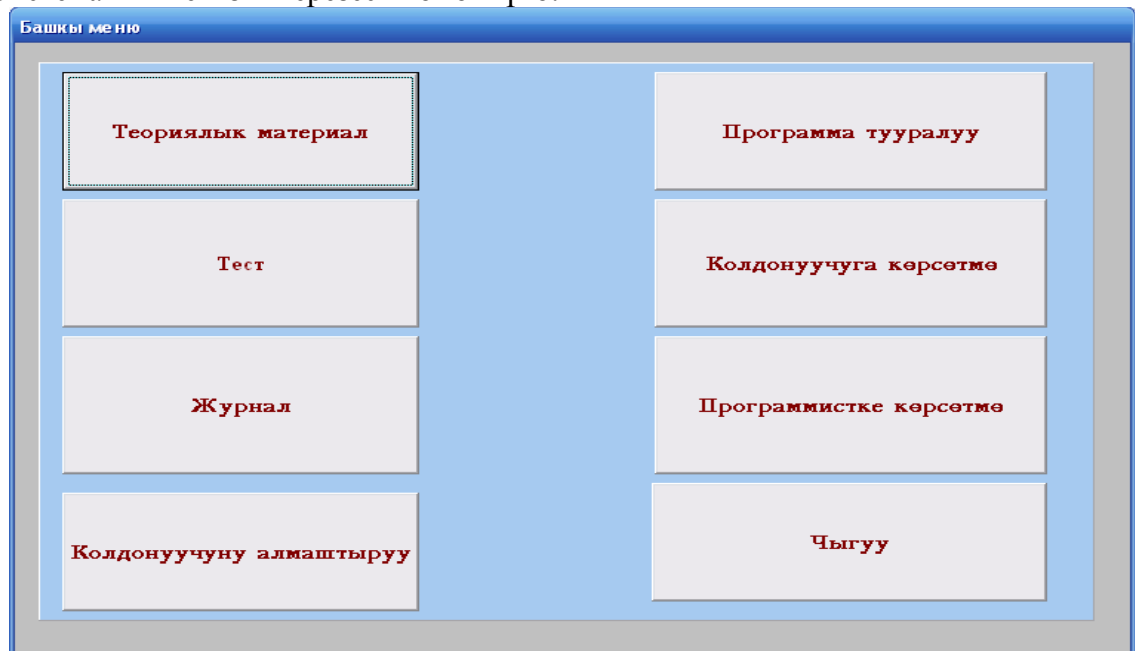

1-сурөт.

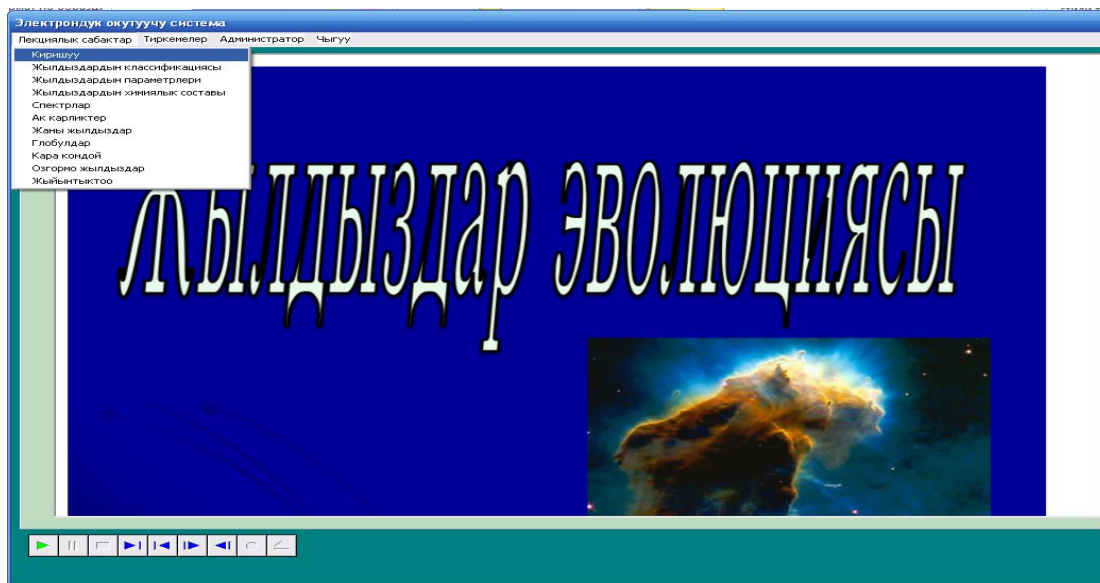
2-сурөт.

Системанын негизги терезеси төмөнкүчө:

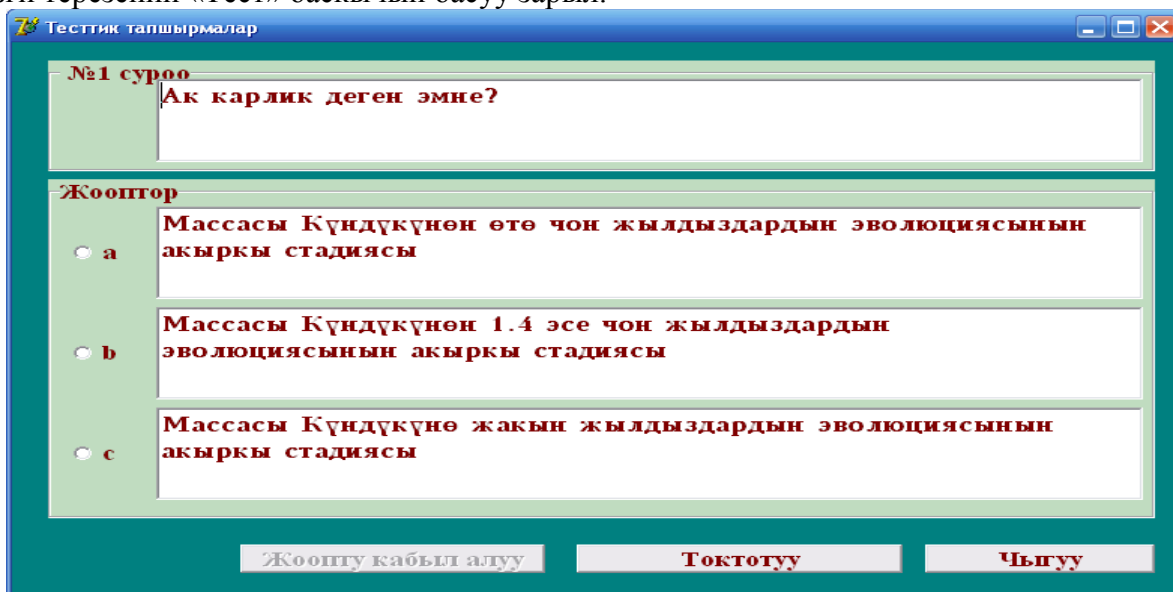
3-сурөт.

Теориялык материалдарга өтүү үчүн аталган баскычты басуу керек.

4-сүрөт.

Жогоруда эскертилгендей программада тестирлөө мүмкүнчүлүгү каралган. Ал үчүн негизги терезинин «Тест» баскычын басуу зарыл.

5-сүрөт.

Тестирлөөнүн жыйынтыгы атайын журналга катталат.

Программада астрономия предмети үчүн зарыл болуучу тиркемелер жана ошондой эле жылдыздар эволюциясы боюнча видеосабак камтылган. Ал аракеттер «Электрондук окутуучу система» терезесинин «Тиркемелер» менюсу аркылуу аткарылат. Программа атайын түшүндүрмө берүүчү документациялар менен жабдылган. Аларды окуп алуу атайын «Программа тууралуу», «Колдонуучуга көрсөтмө» жана «Программистке көрсөтмө» деп аталган баскычтарды басуу аркылуу аткарылат.

Биз түзгөн «Жылдыздар эволюциясы» электрондук окутуучу системасы жалпы орто билим берүүчү мектептердин окуучулары жана жалпы эле астрономия илимине кызыккан колдонуучулар үчүн арналган жана жогоруда аталган көйгөйлөрдүн бирин чечүүгө жардам берет деп ойлойбуз. Бул электрондук окутуучу системасы жеке компьютерде орнотулуп, жалпы орто билим берүүчү мектептердин окуучулары жана астрономия

илимине кызыккан колдонуучуларга арналган. Анда окуучулар жана колдонуучулар үчүн керектүү болгон жана астрономия предметинин мектеп курсундагы кызыктуу темалардын бири болгон жылдыздар эволюциясы туралуу толук маалыматтар камтылган.

Электрондук окутуучу системасын түзүү каражаты катары Delphi 7.0. программалоо системасы тандалып алынды [9]. Программа К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университетинин Информациялык технологиялар жана программалоо кафедрасынын ага окутуучусу А.Т.Асанбеков тарабынан түзүлдү.

Адабияттар:

1. Шкловский И.С. Звезды, их рождение, жизнь и смерть. -М.: Наука, 1977.
2. Куликовский Т.П.. Звездная астрономия. -М., 1978.
3. Новиков. И.Д. Эволюция вселенной. -М., 1983.
4. Акенян. Т.А. Звезды, галактика, метagalactика. -М.: Наука, 1982.
5. Агеев В.Н., Древис Ю.Г. Электронные издания учебного назначения: концепции, создание, использование. –М.: 2003. –С. 236.
6. Вирт Н. Алгоритмы и структуры данных /Пер. с англ. -М.: Мир, 1989. –С. 360.
7. Гринзоу Лу. Философия программирования для Windows 95/NT /Пер. с англ. - СПб.: Символ-Плюс, 1997. –С. 640.
8. Зелковиц М., Шоу А., Гэннон Дж. Принципы разработки программного обеспечения /Пер. с англ. -М.: Мир, 1982. –С. 386.
9. Иллюстрированный самоучитель по Delphi 7.0. Иллюстрированный самоучитель для начинающих программистов. –М.,2000.